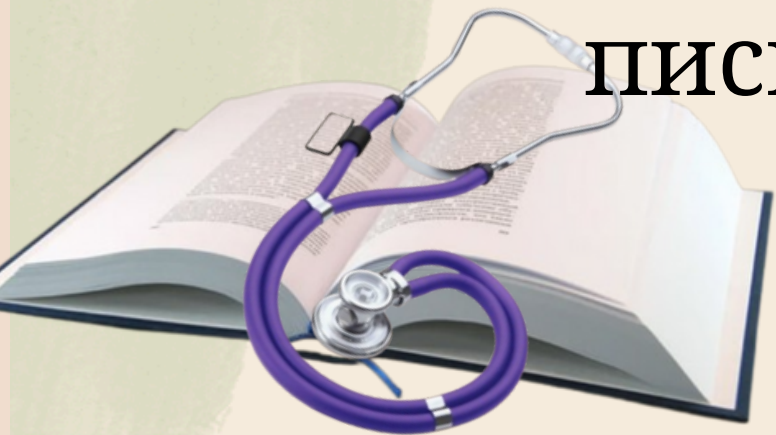

Я не знаю кращої школи для письменника,
ніж робота лікаря.
Сомерсет Моєм

**МЕДИКИ ПЕРА:
ЛІКАРІ, ЩО ТВОРИЛИ
ЛІТЕРАТУРУ**

Література та медицина, хоч і здаються різними сферами, часто взаємодіють, створюючи неповторні твори. В історію світової літератури увійшли імена багатьох видатних письменників, які вивчали медицину, заробляли на життя професією лікаря, а набутий у медицині досвід переносили на папір. Серед письменників-медиків є поети, прозаїки та драматурги, майстри історичного та пригодницького жанрів, фантасти та сатирики, автори детективно-авантюрних романів. Віртуальна виставка познайомить вас з українськими письменниками, для яких медицина стала важливою складовою творчості.

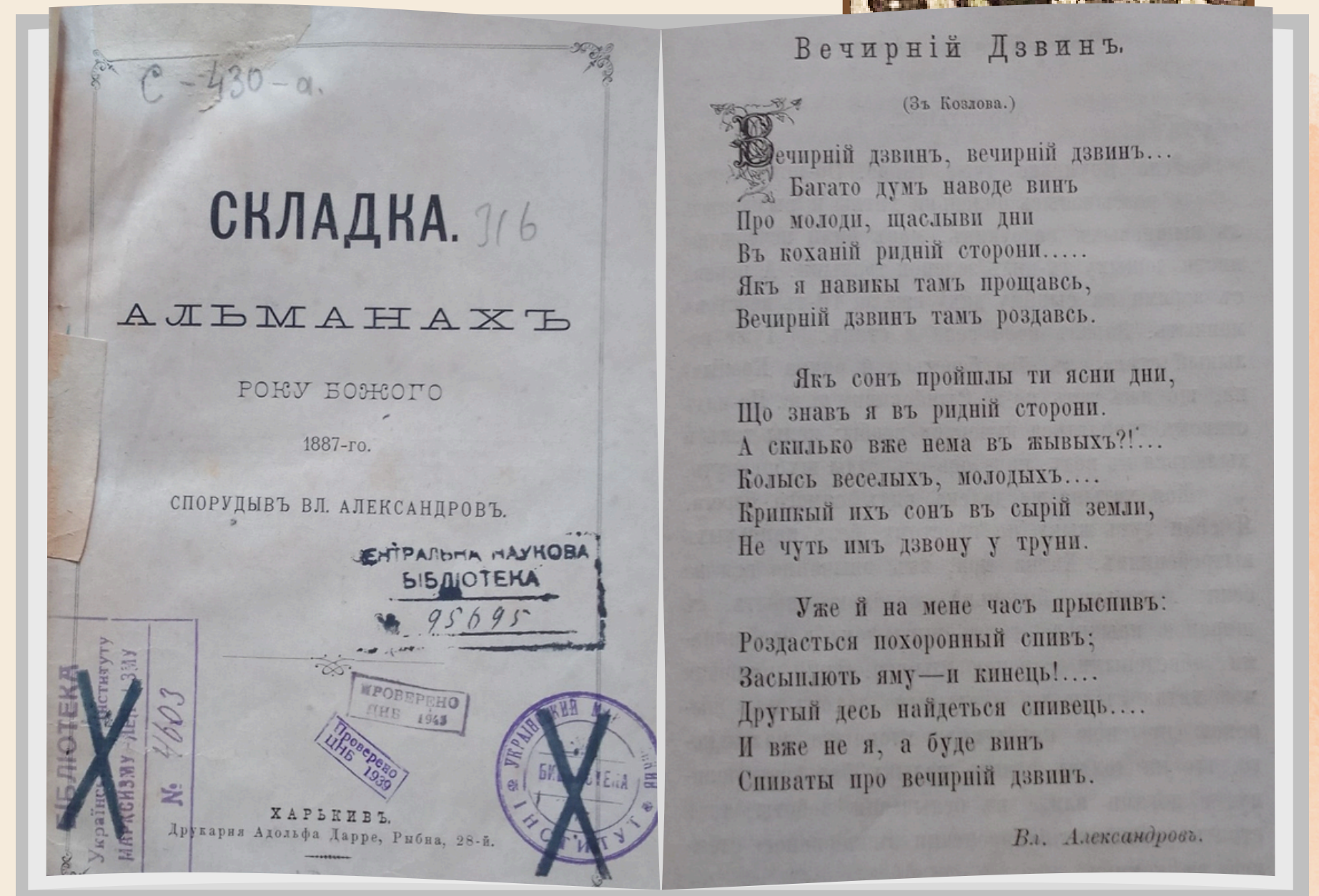

АЛЕКСАНДРОВ ВОЛОДИМИР СТЕЦАНОВИЧ (1825-1894)

Поет, фольклорист, доктор медицини Володимир Александров закінчив медичний факультет Харківського університету. У 29 років він став доктором медицини. Однак відсутність коштів на придбання приватної практики спрямувала його на шлях військового медика. Пізніше він обіймав посаду харківського міського лікаря.

Повернувшись до армії, дослужився до генеральського чину. Його оселя в Харкові була культурним осередком. Він чудово декламував вірші, співав та акомпанував собі на бандурі, збирав етнографічні матеріали та опрацьовував фольклор. В його домашньому театрі ставили вистави. Деякі поезії Володимира Александрова стали популярними романсами.

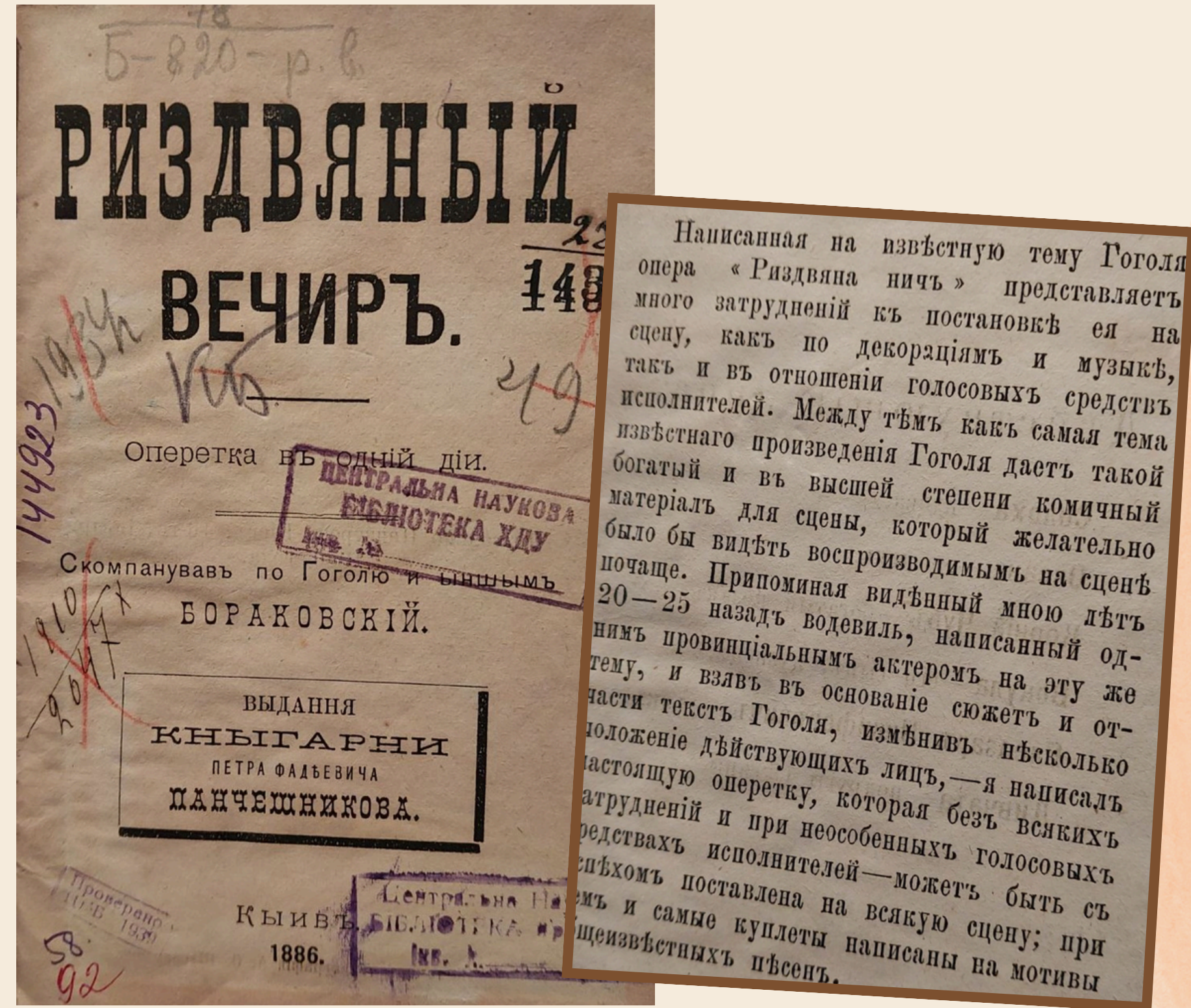

Складка. N1: 1887 р. : альманах / Владимир Степанович Александров, Ц. Быдловский . – Харьков : Друкарня И.М. Варшавчика, 1887 . – 223 с.

БОРАКОВСЬКИЙ ГРИГОРІЙ МАКСИМОВИЧ (1846-ПІСЛЯ 1900)

Г.М. Бораковський — земський лікар, доктор медицини, судовий експерт, громадський діяч, а також письменник і драматург. Він був головою опікунської ради та засновником першого любительського театру в Новомосковську.

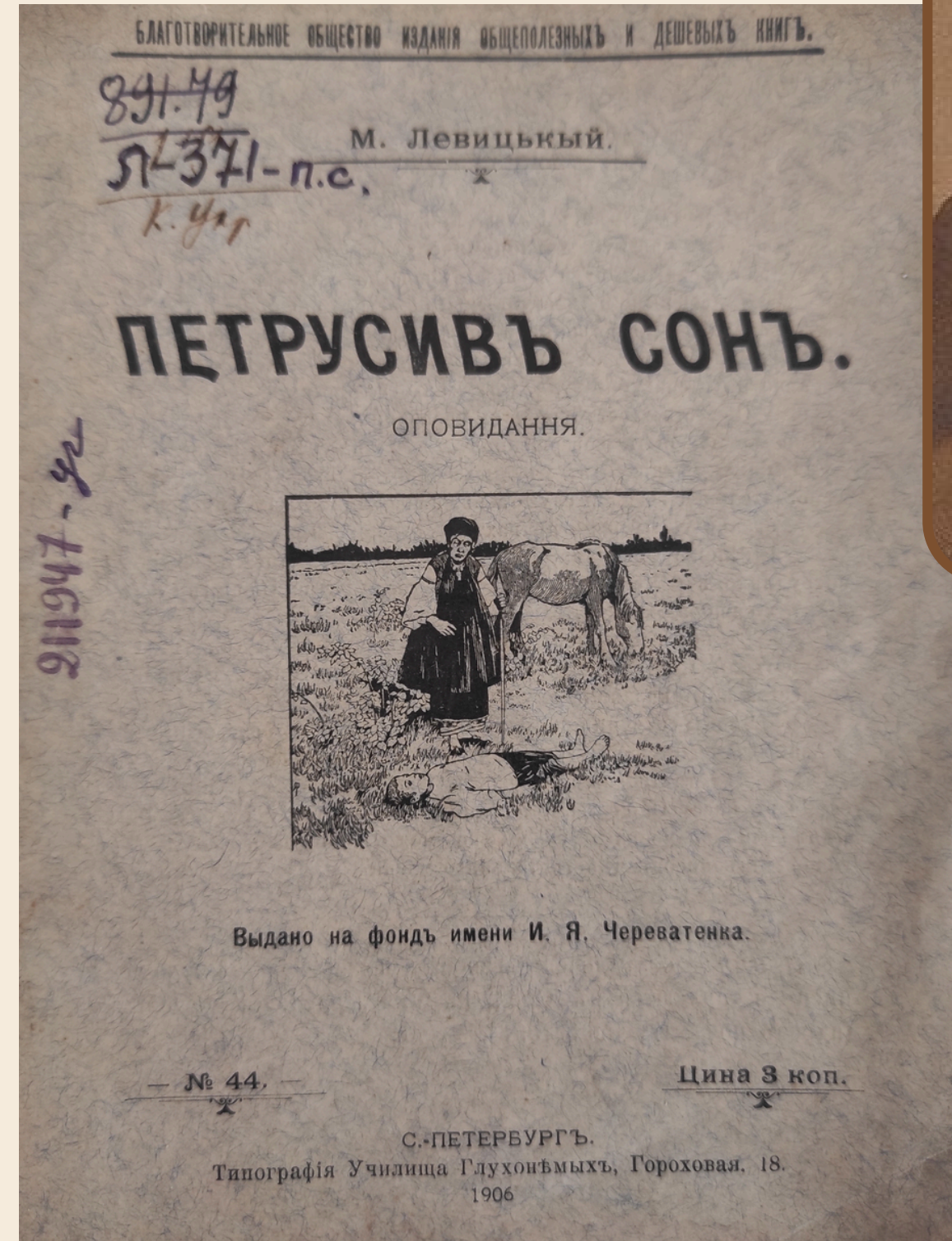
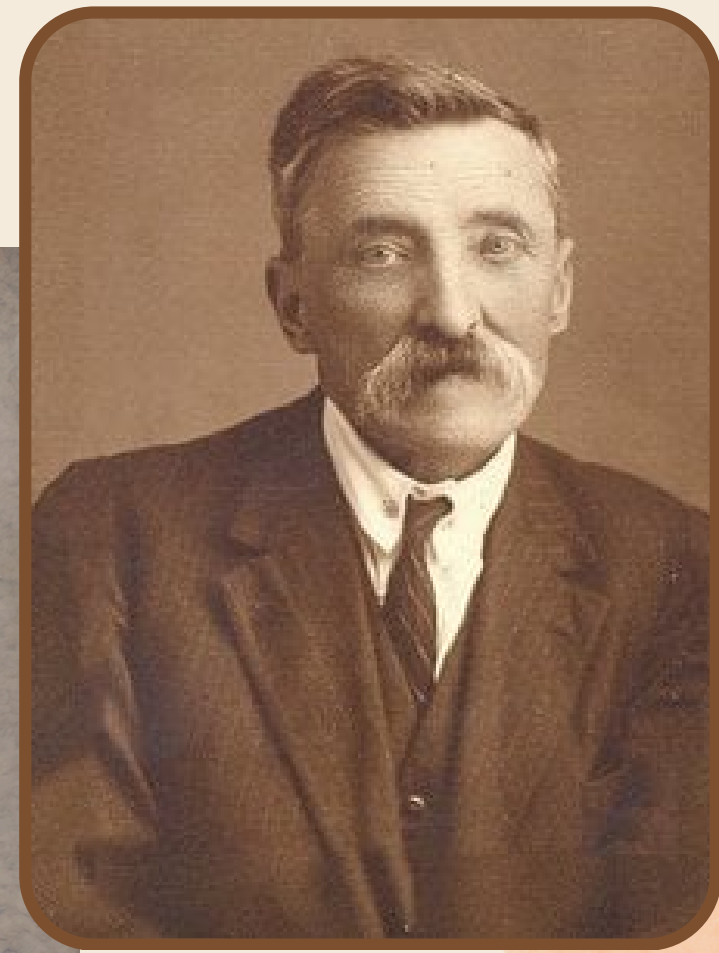
Бораковський закінчив медичний факультет Харківського університету та працював лікарем у Новомосковському земстві, успішно захистивши докторську дисертацію. Серед його творчих здобутків — історична драма «Маруся Чурай — українська піснетворка» (1887), соціально-побутові п'єси, про які прихильно відгукнувся Іван Франко. Крім того, він є автором комедій, водевілів та кількох медичних праць.

Бораковський, Григорій Максимович. Різдвяний вечір :
Оперетка на одну дію / Григорій Максимович Бораковський.
К., 1886 . – 48 с.

ЛЕВИЦЬКИЙ МОДЕСТ ПИЛИПОВИЧ (1866-1932)

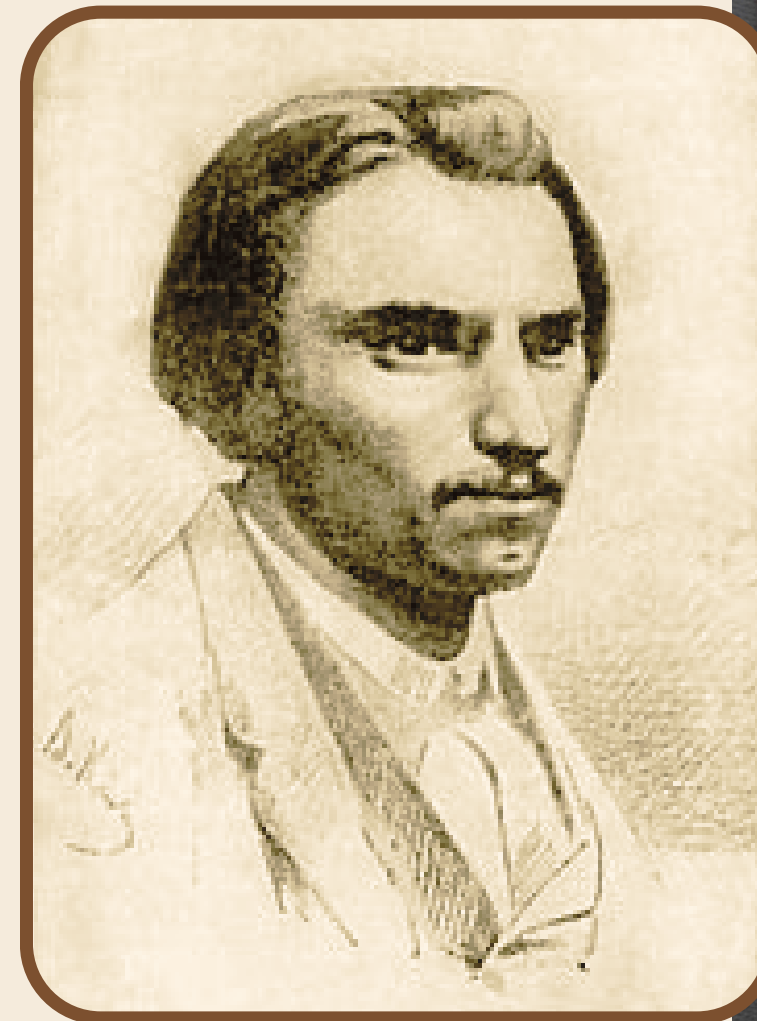
Модест Левицький — лікар, письменник, композитор і педагог, закінчив історико-філологічний та медичний факультети Київського університету. Лікарську діяльність він розпочав у Ковелі. Левицький був близьким другом родини Косачів і мав честь лікувати Лесю Українку. Він працював директором Київської фельдшерської школи та завідувачем притулку для дітей-сиріт. Його лікарська практика та спілкування з людьми надихали на створення зворушливих оповідань, новел, гуморесок, фейлетонів, драматичних творів і публіцистичних статей, що були опубліковані під різними псевдонімами. Левицький також є автором підручника з граматики української мови, посібника з культури ділової мови та праць, присвячених нормалізації мовних засобів.

Левицький, Модест Пилипович. Петрусів сон : оповідання / Модест Пилипович Левицький . – 1906 . – 23 с.

РУДАНСЬКИЙ СТЕПАН ВАСИЛЬОВИЧ (1834-1873)

Український поет, перекладач, лікар Степан Руданський навчався в медико-хірургічній академії. Після закінчення працював міським лікарем у Ялті, де поєднував кілька медичних обов'язків. Під час епідемії холери (1872 р.) працював карантинним лікарем. Перші публікації Руданського з'явилися у 1859 році. Усі свої твори, включаючи віршовані переклади, Руданський називав «співомовками» (це збірки гумористичних віршів, жартів, приказок і сміховинок). Термін «співомовки» закріпив за гуморесками Іван Франко. Вони являли собою новий різновид гумористично-сатиричних віршованих творів, якого раніше в українській поезії не було, і поява якого вимагала закріплення відповідним терміном.

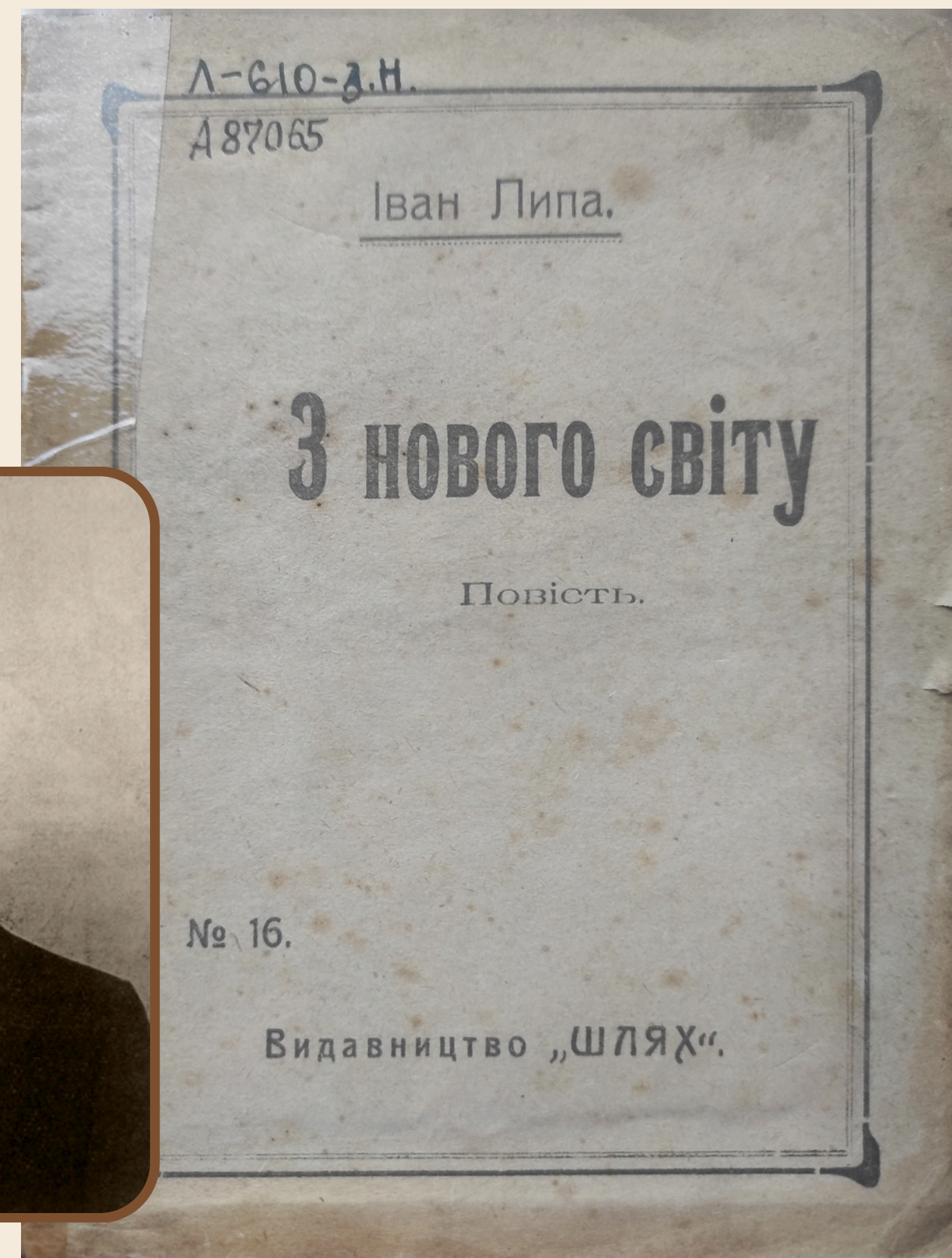

Руданський, Степан Васильович. Спвомовки / Степан Васильович Руданський . – 1880 . – 72 с.

Перше видання «Спвомовок» окремою книгою, яке вмістило двадцять вісім віршів, здійснила в Києві Олена Пчілка у 1880 р. під псевдонімом «Н-й Г-ь Волинський» (Невеличкий гурток волинський)

ЛИПА ІВАН ЛЬВОВИЧ (1865-1923)

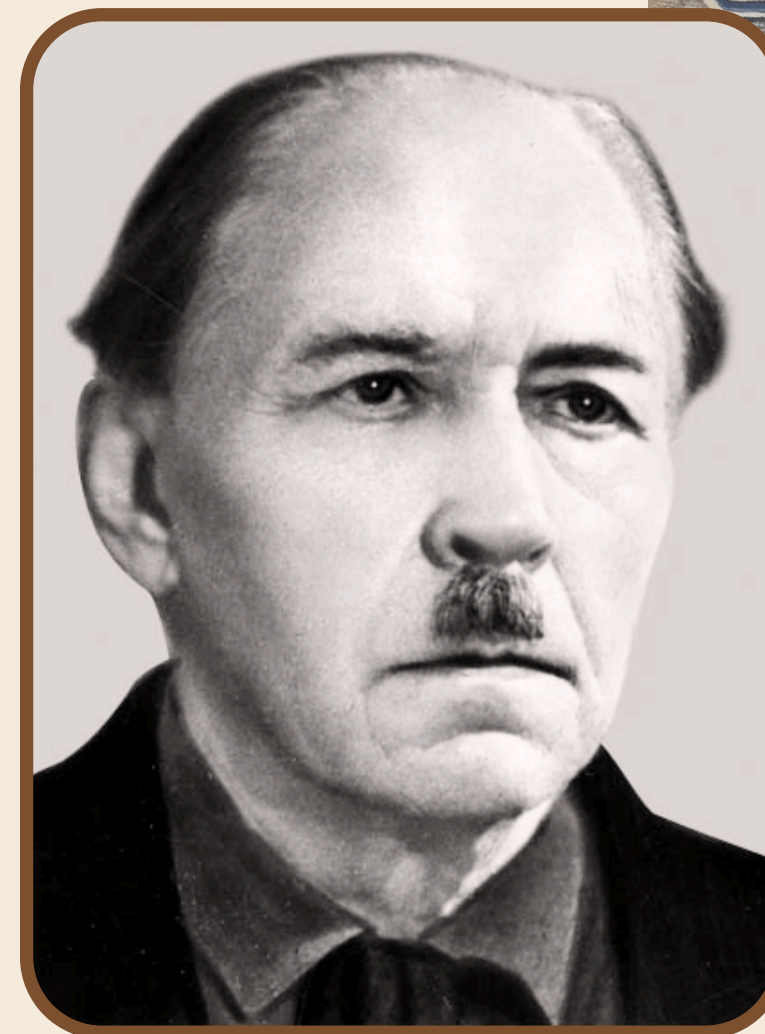
Іван Липа — український громадський і політичний діяч, письменник, лікар. Навчався на медичному факультеті Харківського університету, де в 1891 році заснував таємне товариство «Братство тарасівців». У 1893 році його заарештували за націоналістичну діяльність. Після цього він продовжив навчання на медичному факультеті Казанського університету. Липа працював лікарем у різних містах України, зокрема в Одесі та Києві, де активно займався літературною та видавничою діяльністю. Він будував лікарню для бідних, був співзасновником видавництва «Народний стяг». Літературна діяльність Івана Липи включала численні статті, оповідання, казки для дітей, поезії та есе.

Липа, Іван. З нового світу : повість / Іван Липа . – 1918 . – 24 с.

ЗАХАРЖЕВСЬКИЙ ВАЛЕР'ЯН ПЕТРОВИЧ (1887-1977)

Український письменник, кандидат медичних наук Валер'ян Захаржевський закінчив медичний факультет Київського університету. Під час Другої світової війни він був провідним хірургом госпіталів. Після війни працював у медичних закладах Києва, зокрема заступником директора з наукової частини Інституту ортопедії. Читав лекції в медичному інституті, друкував наукові праці з ортопедичної травматології та фізіології. У літературі дебютував в 1940 році повістю «Глиняна дівчина». Автор філософсько-психологічних романів, повістей, оповідань і новел.

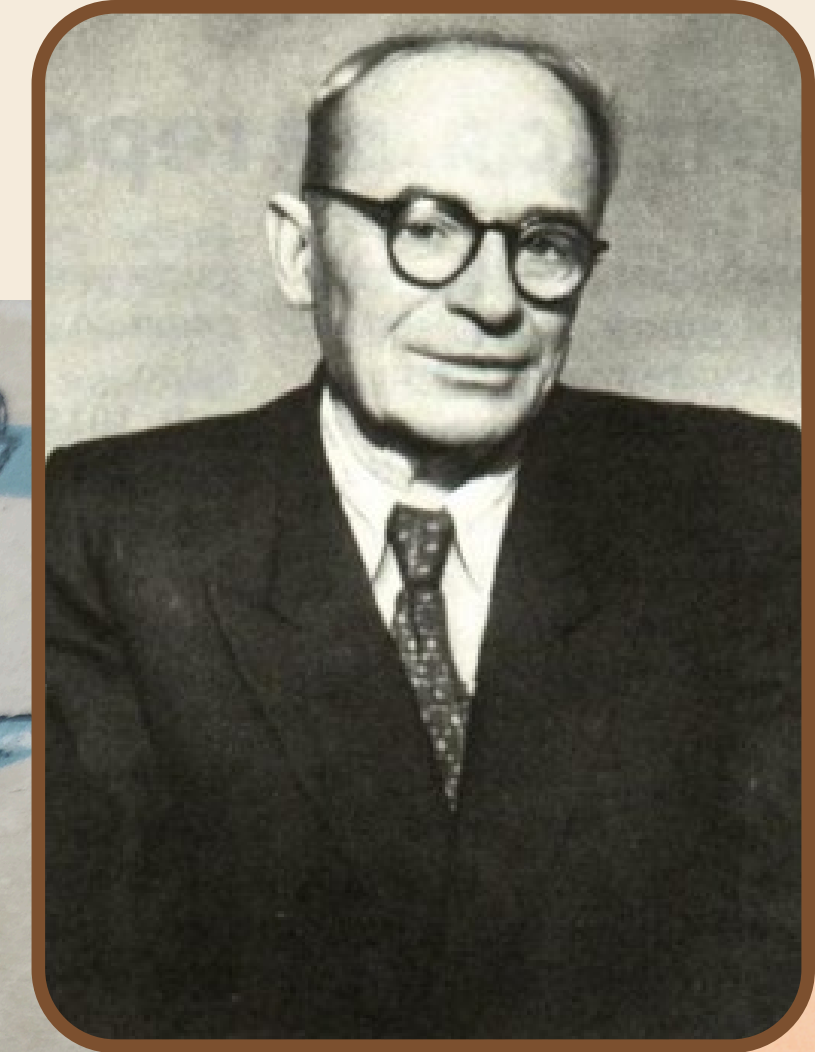
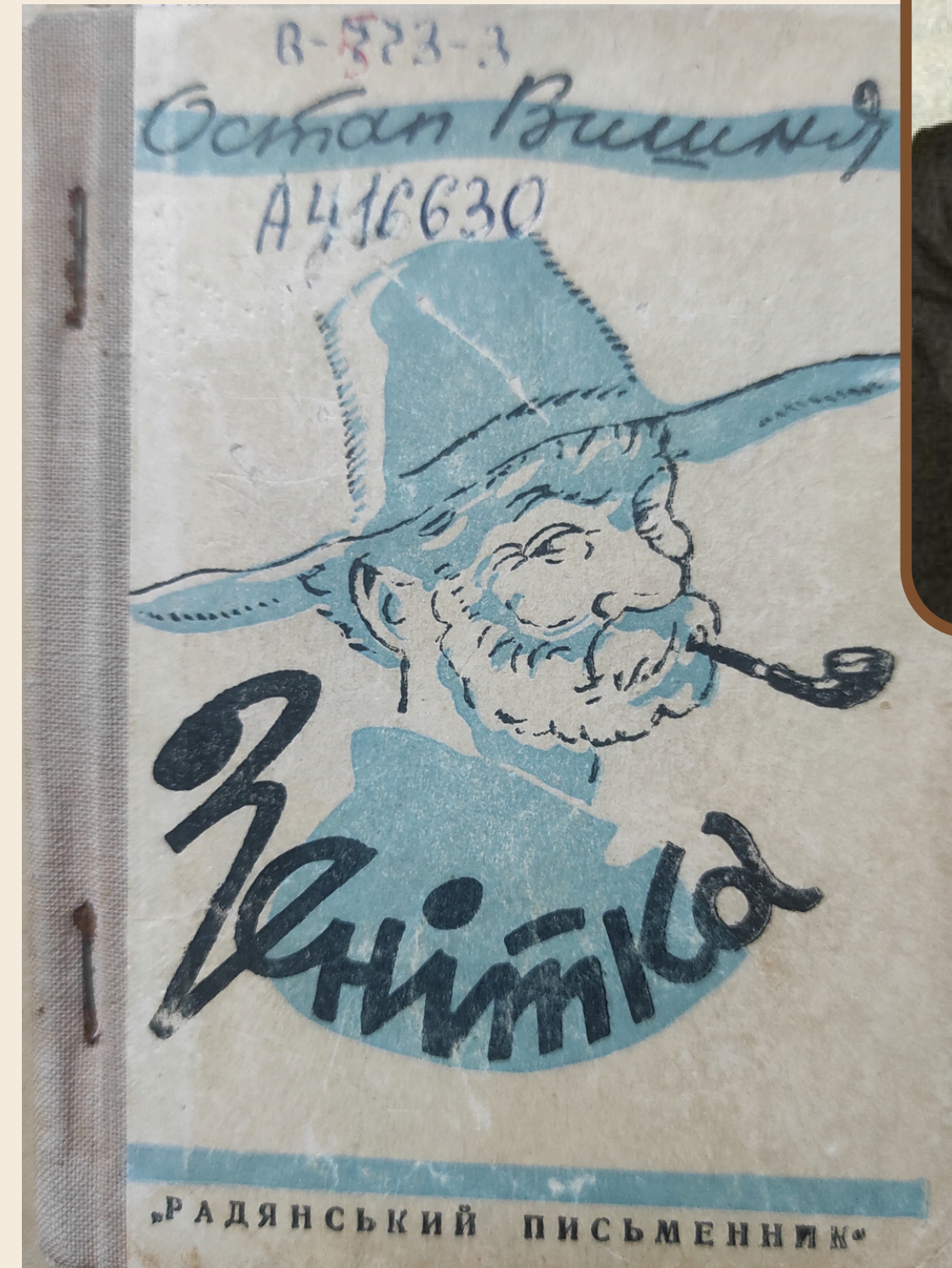

Захаржевский, Валериан Петрович.
Белый дом : страницы из жизни одной клиники
/ Валериан Петрович Захаржевский . – 1940 . – 143 с.

ОСТАП ВИШНЯ (1889-1956)

«Король» українського гумору ХХ століття Остап Вишня закінчив військово-фельдшерську школу в Києві, працював фельдшером у армії, а пізніше — в хірургічному відділі лікарні Південно-Західних залізниць.

У великому творчому доробку Остапа Вишні різноманітні жанри малої прози: усмішка, гумореска, фейлетон, памфлет, автобіографічне оповідання. За життя письменника було видано понад 100 збірок його творів, серед яких «Вишневі усмішки», «Мисливські усмішки», «Моя автобіографія», «Отак і пишу», «Великомученик Остап Вишня».

Вишня, Остап. Зенітка : Вишневі усмішки / Остап Вишня . – Київ : Радянський письменник, 1947 . – 116 с.

МИКИТЕНКО ІВАН КІНДРАТОВИЧ (1897-1937)

Іван Микитенко - український письменник і драматург. Закінчив фельдшерську школу зі званням лікарського помічника. Навчався в Одеському і Харківському медичних інститутах.

Але література стала його основним покликанням, і він став професійним письменником, створюючи прозові та драматичні твори. Друкуватися почав з 1923 року. Активно публікувався в пресі: писав вірші, фейлетони, нариси, оповідання, статті.

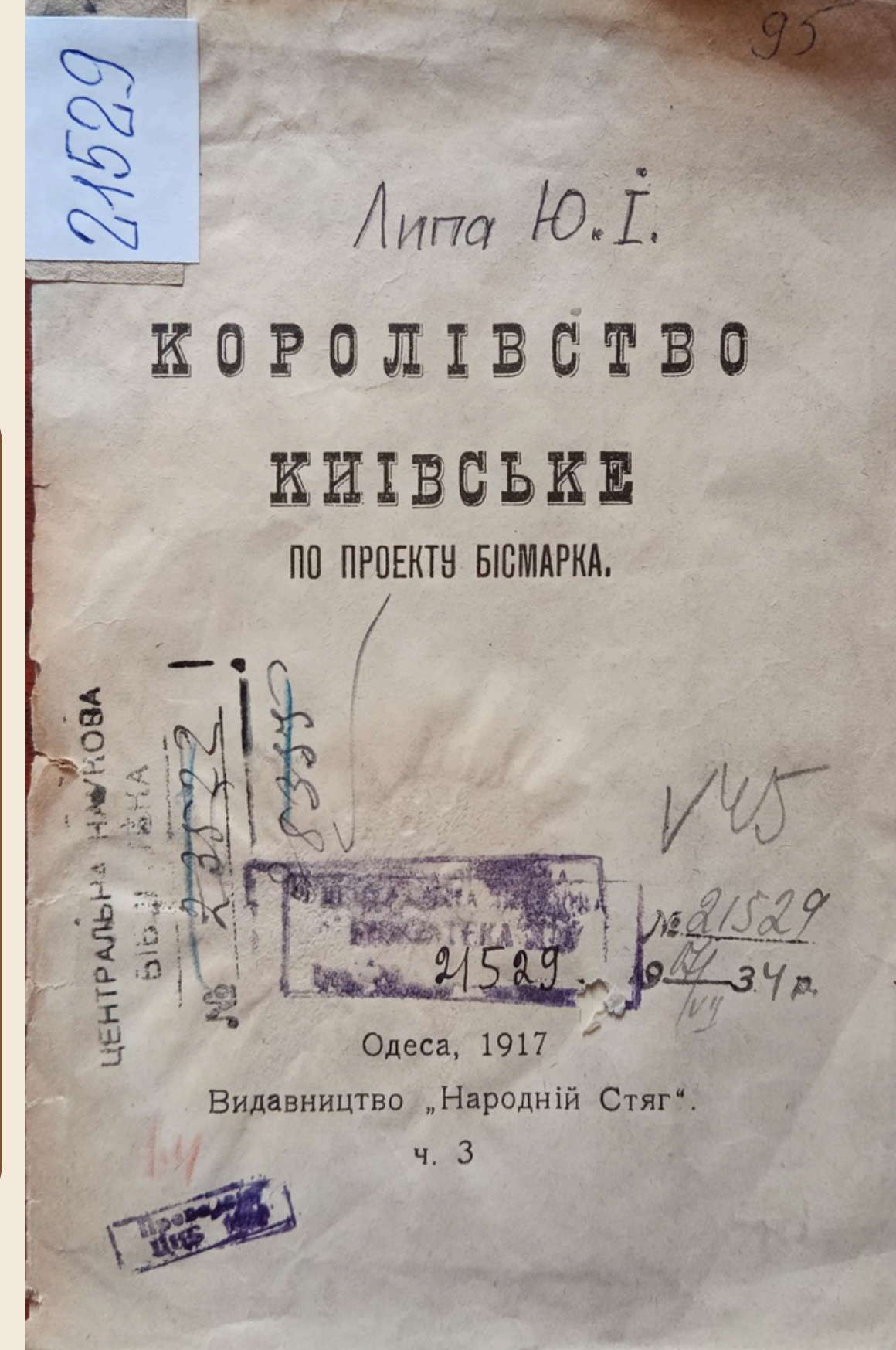
Окремими виданнями вийшло біля 150 книжок. Деякі його твори перекладено багатьма мовами світу.

Микитенко, Іван Кондратьович. На сонячних гонах / Іван Кондратьович Микитенко . – Харків : Держвидав України, 1926 .
– 180 с.

ЛИПА ЮРІЙ ІВАНОВИЧ (1900-1944)

Український письменник, лікар і фітотерапевт Юрій Липа здобував освіту в Новоросійському університеті. З 1917 року почав літературну діяльність, публікуючи свої перші твори в журналі «Вісник Одеси». Під час національно-визвольних змагань він активно брав участь у бойових діях. У 1922 році Липа вступив до Познанського університету, де вивчав медицину, водночас продовжуючи літературну діяльність. Він став організатором літературної групи «Танк» і видав кілька збірок віршів. Окрім того, Липа написав низку літературознавчих праць, романів і новел. Він здобув популярність як фітотерапевт і став одним із перших українських лікарів, які займалися лікуванням рослинами.

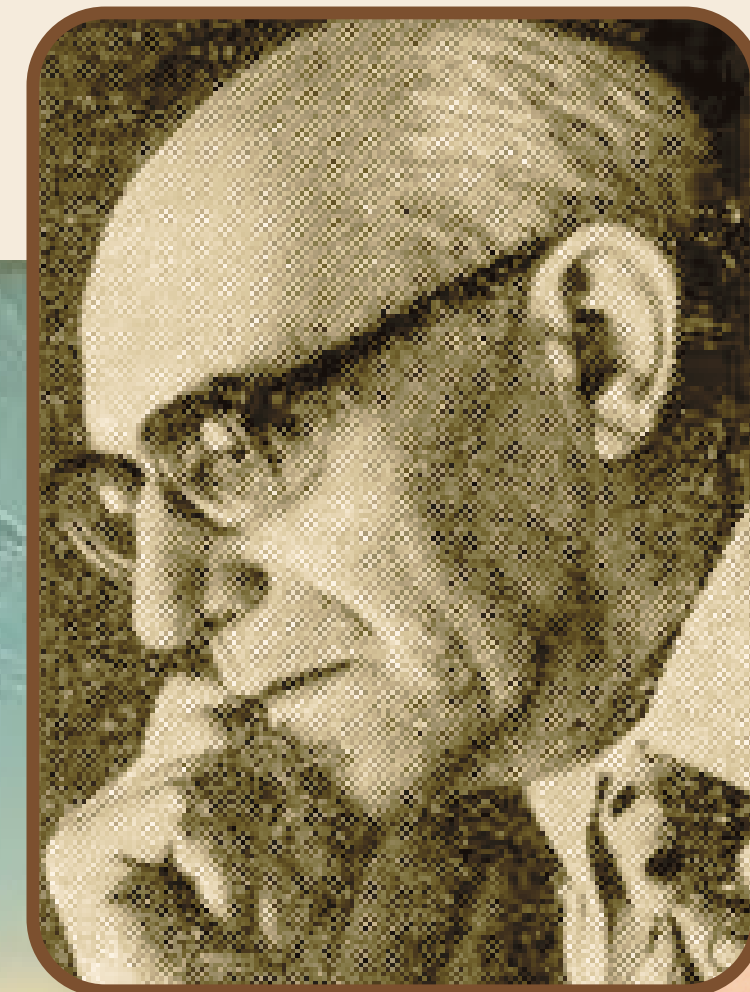
Липа, Юрій Іванович. Королівство Київське по проекту Бісмарка / Юрій Іванович Липа . – Одеса : Народний Стяг, 1917 . – 8 с. – (Бібліотека В-ва "Народний Стяг" ; Ч.3) .

ФОГЕЛЬ НАУМ ДАВИДОВИЧ (1908-1980)

Український письменник та лікар-невропатолог Н.Д. Фогель закінчив Одеський медичний інститут. Працював лікарем у Молдові, потім у Херсоні, де став завідувачем неврологічного відділення. Після війни активно займався організацією медичних служб у Херсоні, включаючи дитяче неврологічне відділення та санавіацію. Літературну діяльність розпочав у 1945 році. Свої твори письменник писав російською мовою. Першими його публікаціями були вірші та статті.

У 1952 році вийшла повість «Крилата медицина», присвячена санітарній авіації. У 1959-1966 роках вийшла дилогія про хірурга Олексія Корепанова.

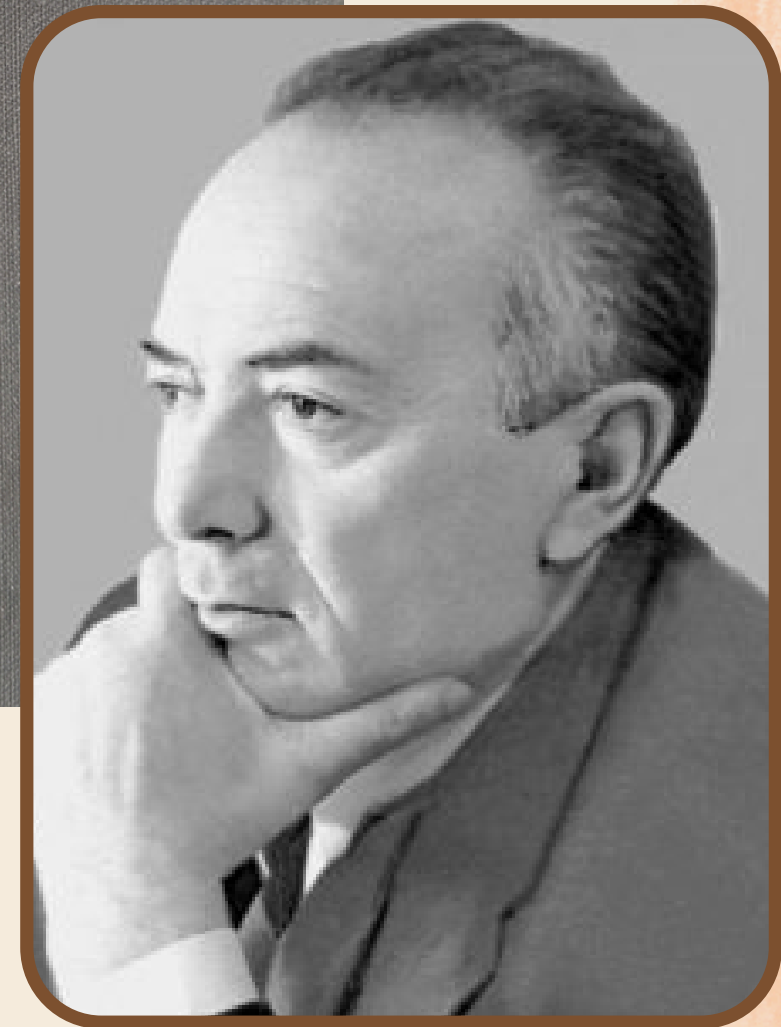
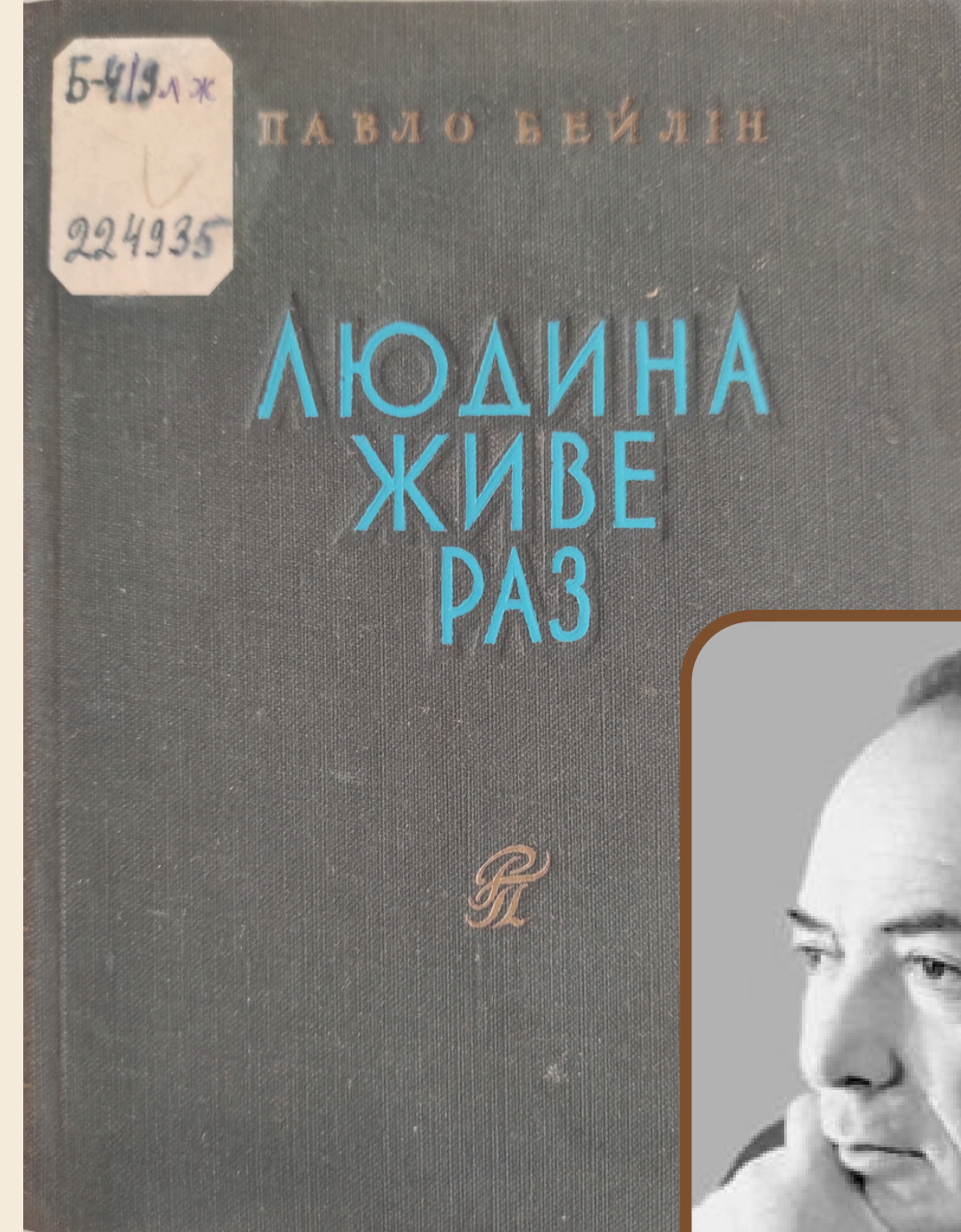
Основною темою творчості Наума Фогеля (медициною, біологією, працею вчених) пов'язано і його єдиний науково-фантастичний твір - повість «Гіпнотрон професора Браїлова» (1962).

Фогель, Наум Давидович. Крылатая медицина : повесть / Наум Давидович Фогель . – Одесса : Одесское областное издательство, 1952 . – 268 с.

БЕЙЛІН ПАВЛО ЮХИМОВИЧ (1910-1988)

Український лікар-хірург і письменник Павло Бейлін закінчив Київський медичний інститут, де захистив кандидатську дисертацію. Як військовий хірург, він брав участь у війні з білофінами та Другій світовій війні. Свою літературну діяльність поєднував із практичною роботою лікаря. У 1960-1970-х роках був науковим керівником Київської лікарні. Автор наукових праць, що стосуються хірургії та організації охорони здоров'я. Перші оповідання і нариси з'явилися у 1932 році, а його перша книга «Новели» вийшла в 1934 році. Серед його численних творів — «Чотири операції», «Записки польового хірурга», «Живи, солдате» та інші.

Бейлін, Павло Юхимович. Людина живе раз (записки лікаря) / Павло Юхимович Бейлін . – Київ : Радянський письменник, 1941 . – 178 с.

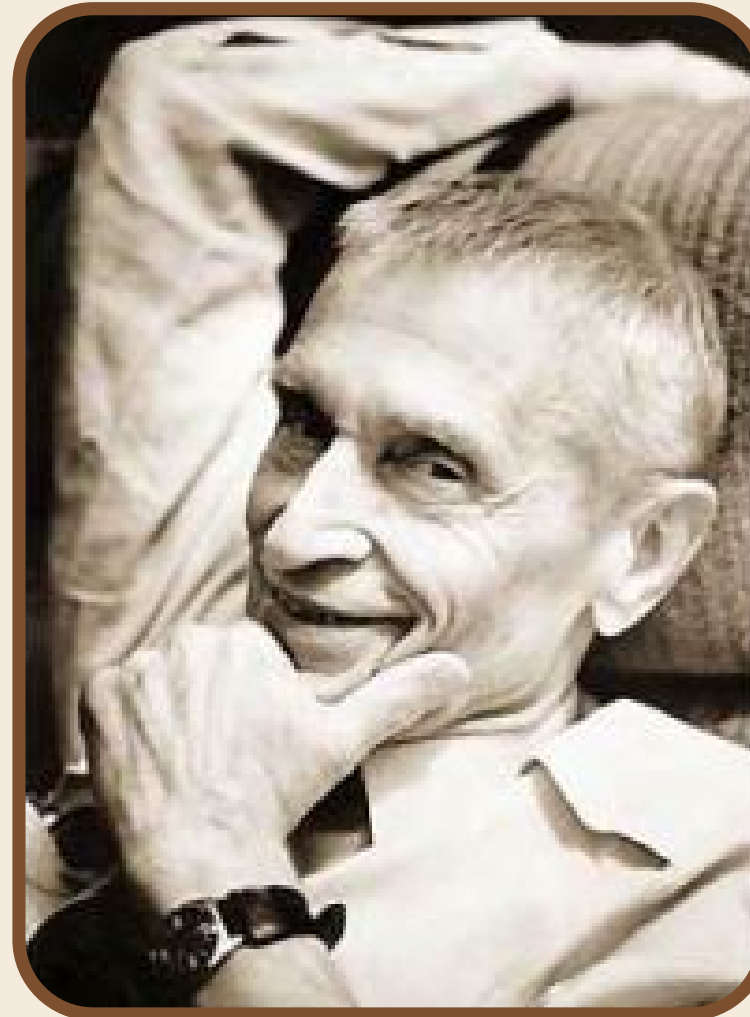
АМОСОВ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ (1913-2002)

Микола Михайлович Амосов — видатний хірург-кардіолог, письменник та науковець. Автор понад 400 наукових праць, у тому числі 19 монографій. Його роботи перевидавалися в США, Японії, Німеччині, Болгарії.

Амосов також підготував понад 40 докторів і 150 кандидатів наук, багато з яких очолили великі наукові центри.

Як письменник, він був відомий творами «Думки та серце», «Записки з майбутнього», «ППГ-2266» та «Книга про щастя та нещастя», які перевидавалися в Україні та за кордоном.

Його наукові і літературні досягнення мали великий вплив на розвиток медичної науки та філософії.

Амосов, Микола Михайлович. Роздуми про здоров'я /
Микола Михайлович Амосов . – 1990 . – 168 с

ЩЕРБАК ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (1934)

Юрій Щербак — український письменник, доктор медичних наук, громадський та державний діяч.

Літературну діяльність розпочав у студентській газеті "За медичні кадри". Дебютував як драматург у 1975 році з п'єсою "Відкриття". Він автор роману "Бар'єр несумісності" про трансплантацію серця, документального роману "Причини і наслідки" про боротьбу зі сказом, а також кількох повістей і збірок новел, віршів і п'єс. Після здобуття Україною незалежності зайнявся політикою, а його книга "Стратегічна роль України" була видана Інститутом українських студій Гарвардського університету. Юрій Щербак володів польською мовою і переводив поезію польських авторів. Твори письменника перекладалися в США, Канаді, Великій Британії, Німеччині, Японії, Польщі та інших країнах.

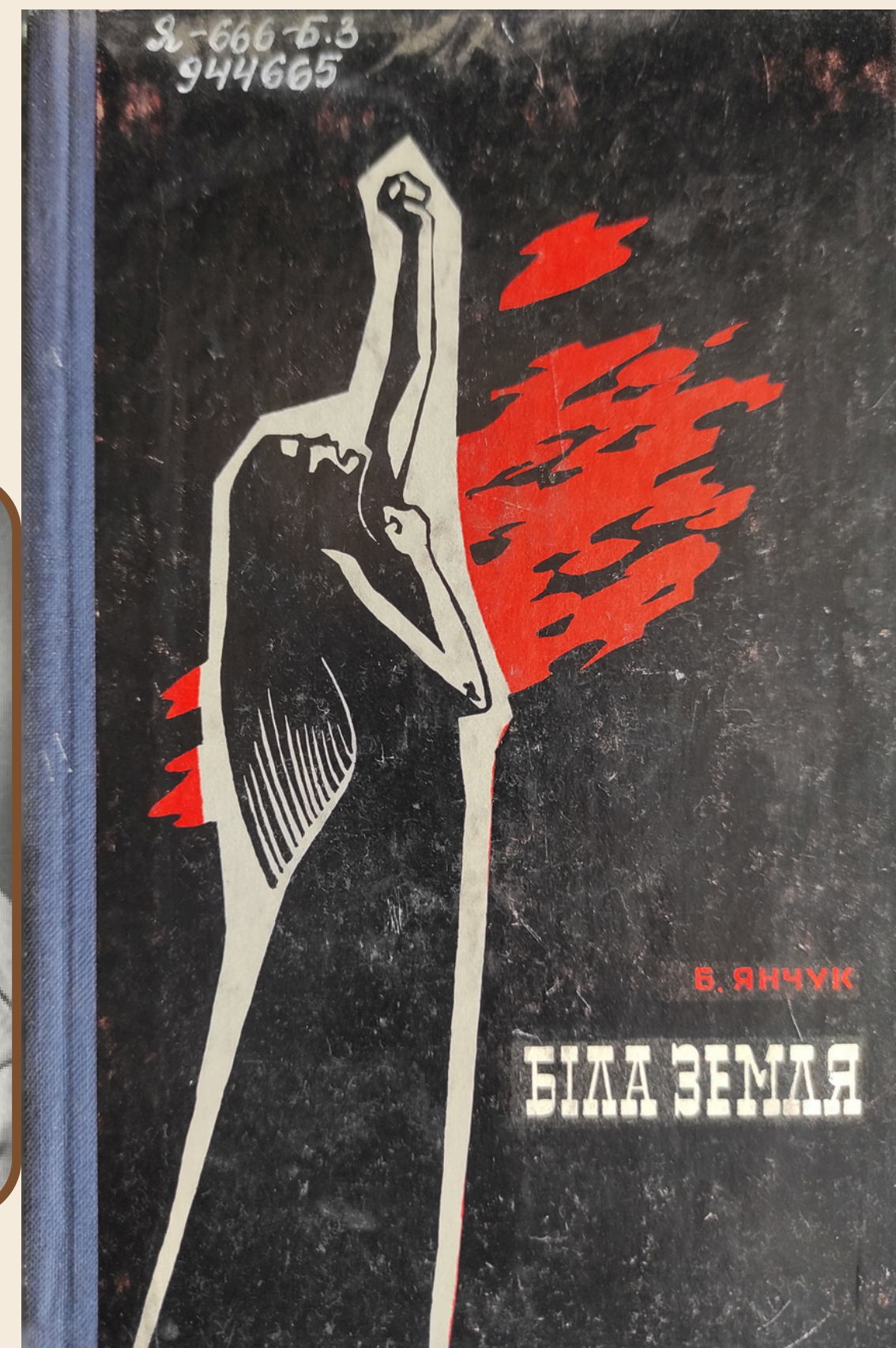
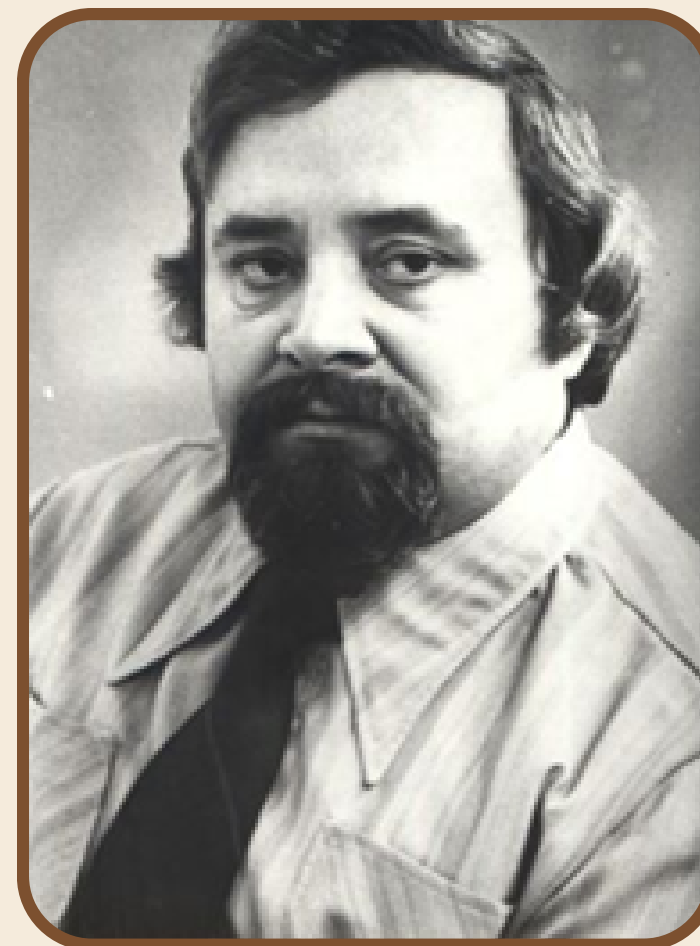

ЮРІЙ
ЩЕРБАК
ЛІКАРІ

Щербак, Юрій Миколайович. Лікарі : роман, повість, оповідання / Юрій Миколайович Щербак . – Київ : Дніпро, 1990 . – 623 с.

ЯНЧУК БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ (1935-2009)

Борис Янчук — український письменник, прозаїк та перекладач закінчив Вінницький медичний інститут, працював головним лікарем у селах Вінниччини, в Житомирі, Миколаєві, Одесі. Літературну діяльність почав у 1960-х роках, публікуючи оповідання в «Вінницькій правді». Його творчість включає збірки оповідань, повістей і романи. Твори Янчука відображають морально-етичні проблеми, часто пов'язані з медициною, що було наслідком його професійного досвіду. У 2008 році Указом Президента України йому присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України».

Янчук, Борис Васильович. Біла земля : повість / Борис Васильович Янчук . – Київ : Радянський письменник, 1967 . – 126 с

ДЯЧЕНКО СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ (1945-2022)

Письменник і кінодраматург, кандидат біологічних наук, лікар-психіатр Сергій Дяченко закінчив Київський медичний інститут, працював лікарем-психіатром. 1989 року закінчив сценарний факультет ВДІКу. З 1994-го почав писати фантастичні романи та повісті. Писав у співавторстві з дружиною Мариною. Серед найвідоміших робіт Дяченків: трилогія Відьмине століття (1997-2020), цикл Вишеньки, дилогія Vita Nostra (2007, 2021), сценарій до фільму Заселений острів (2008).

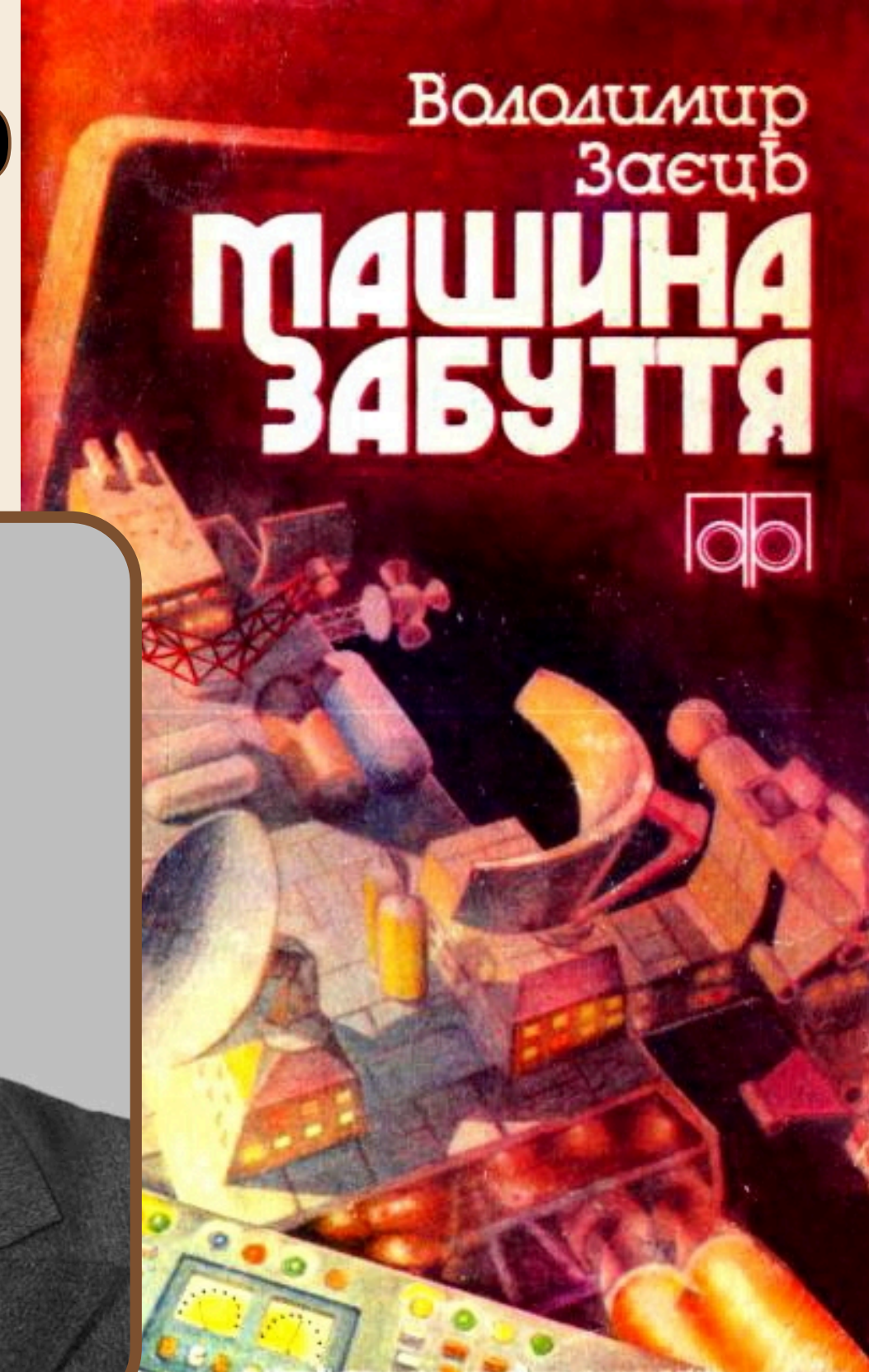
Дяченко, Марина Юріївна. Ритуал : чарівний роман для юнацтва : пер. с рус. / Марина Юріївна Дяченко, Сергій Сергійович Дяченко ; Авториз.пер. Л. Люлик ; Іл. Вячеслав Єрко .
– Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2006 . – 280 с. : іл.

ЗАЄЦЬ ВОЛОДИМИР АПОЛЛНАРІЙОВИЧ (1949-2002)

Український письменник-фантаст В.А. Заєць закінчив Київський медичний інститут, отримавши спеціальність лікаря-педіатра. Працював педіатром у Вишгородському центрі швидкої допомоги.

Літературну діяльність розпочав з гуморески, яку подав до редакції журналу «Перець» у 1972 році. Його перша науково-фантастична повість «Были старого космогатора» була написана у 1978 році (російською мовою). Він писав як російською, так і українською мовами.

Працював лікарем у Ємені.

Заєць, Володимир Аполлнарійович. Машина забуття : фантастичні оповідання / Володимир Аполнар'ович Заєць . – 1982 . – 128 с

**ВИСТАВКУ ПІДГОТУВАЛА
ЗАВІДУВАЧ ВІДДІЛУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ
НАУКОВОЇ БІБЛОТЕКИ
КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БАЙРАМОВА КАРІНА**